

Założone we wniosku o dofinansowanie wskaźniki produktu (3 z 4) zostały osiągnięte, za wyjątkiem wskaźnika dotyczącego liczby przebudowanych (wyremontowanych) obiektów infrastruktury rekreacyjno-sportowej (boisko w Ślemieniu). Wskaźniki rezultatu, wyrażone w liczbie osób korzystających z obiektów projektu potwierdzał Gminny Ośrodek Kultury „Jemiola” w Ślemieniu.

[Dowód: akta kontroli str. 3373, 3565-3590]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

III.4.1.1. Nie wybudowano boiska w Ślemieniu, nie osiągając tym samym wskaźnika produktu, co ustaliła także IZ.

III.4.1.2. Mimo osiągnięcia trzech z czterech wskaźników produktu, nie zrealizowano ujętych we wniosku o dofinansowanie szczegółowych zadań, co opisano w pkt III.2.1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

[Dowód: akta kontroli str. 48–71]

III.4.1.3. Ponadto dokonano znaczących modyfikacji projektu, czym naruszono zobowiązanie wynikające z § 18 pkt 19¹³² umowy o dofinansowanie. I tak:

a) na terenie ośrodka KUBA w Lasie, na terenie objętym Projektem, na trawniku wykonanym w ramach Projektu, Nadleśnictwo Jeleśnia składowało drewno. Teren 1100 m² wg umowy dzierżawy Gmina udostępniła na „manipulację i składowanie drewna”.

Całość wykonanych robót w ramach Projektu związanych z trawnikiem na powierzchni 2100 m² wyceniono na kwotę 27.706, 90 zł brutto.¹³³

Jak wyjaśnił Wójt Gminy, zawierając kolejną umowę dzierżawy 10.05.2012 r. z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe Nadleśnictwo Jeleśnia, nie dokonano zmian w wykorzystaniu terenu, ponieważ od 2003 r. nieustannie ten teren był wykorzystywany na cele manipulacji i składowania drewna.

NIK zauważyła, że w ramach Projektu na terenie ośrodka KUBA w Lasie, wykonano trawnik, co potwierdził w zeznaniach inspektor nadzoru, a wydatki dotyczące niwelacji i obsiania terenu rozliczono jako kwalifikowalne, gdy tymczasem w dalszym ciągu na tym terenie składowane jest drewno (co potwierdzono również w trakcie oględzin NIK).

[Dowód: akta kontroli str. 3829-3830, 3833-3836, 3819]

Inspektor nadzoru zeznał że: (...)Wykonawca realizujący prace niwelacyjne w ramach umowy zgłaszał problemy związane z dewastacją porządkowanego terenu właśnie poprzez składowanie drewna i korzystanie z przejazdu przez teren ośrodka do pobliskiego lasu, w którym odbywa się zrywka i transport drewna. Drewno składowane jest przez nadleśnictwo prawdopodobnie na podstawie zgody wydanej przez Gminę. (...) Wykonawca dokonał w trakcie wykonywania robót niwelacji i obsiania terenu o powierzchni wskazanej w przedmiarze i ofercie (2100 m²),

[Dowód: akta kontroli str. 3394]

b) w trakcie realizacji projektu na nieruchomości dz. 181/1 w Parku w Ślemieniu dokonano sprzedaży udziałów w tej nieruchomości w związku ze zbyciem lokali mieszkalnych w budynku zlokalizowanym na tej działce wraz z udziałami w gruncie¹³⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 3831-3832, 3029-3030, 3068, 3072, 3641]

III.4.2. Rozbudowa sieci sanitarno-wodociągowej

We wniosku o dofinansowanie zakładano osiągnięcie

Opis stanu
faktycznego

¹³² Beneficjent zobowiązał się do niedokonywania znaczącej modyfikacji projektu w rozumieniu art. 57 rozporządzenia Rady nr 1083/2006

¹³³ Kosztorys powykonawczy poz.35-38 na kwotę netto 22.710,57 zł,

¹³⁴ Sprzedano w działce 181/1: udział 4577/54623 i udział 916/54623 części na mocy aktów notarialnych odpowiednio Rep. A 7981/2009 i A 7988/2009 z 3.08.2009 r. oraz udział 4314/54623 części na mocy aktu notarialnego Rep. A 108/2010 z 11.01.2010 r.

1. wskaźników produktu:
 - długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej sanitarnej (łącznie z przyłączami) – 15,75 km,
 - przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków 352 m³/dobę,
 - liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – 1 szt.,
 - długość wbudowanej sieci wodociągowej – 15,75 km
2. wskaźników rezultatu:
 - liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem wniosku – 213,
 - liczba gospodarstw domowych podłączonych do nowego wodociągu – 176.

We wniosku o płatność końcową wykazano wyższe wartości zrealizowanych wskaźników produktu: długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej sanitarnej (łącznie z przyłączami) 17,33 km, tj. 10,03 % więcej niż zakładano, długość wbudowanej sieci wodociągowej 17,14 km.

Wykazano również wyższe wskaźniki rezultatu: liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem wniosku 271 (o 27,23% więcej niż we wniosku), liczba gospodarstw domowych podłączonych do nowego wodociągu – 268 (o 52,27%).

Wójt Gminy podał, że wg stanu na dzień 29 maja 2013 r. zostało podpisanych 140 umów z mieszkańcami Ślemienia na dostawę wody, a pozostała część mieszkańców zadeklarowała, iż podpisze umowy gdy ciśnienie w sieci będzie odpowiednie.

[Dowód: akta kontroli str. 2320, 1020]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości, wykazane również przez IZ po przeprowadzonej kontroli:

III.4.2.1. Gmina nie zgłosiła zmian w realizacji projektu do IZ i nie uzyskała akceptacji, w celu zawarcia aneksu do umowy na dofinansowanie, w związku z przekroczeniem wskaźników produktu, co naruszało postanowienia § 18 ust. 14 pkt 2 umowy o dofinansowanie . Wprawdzie IZ (pismem z dnia 7.03.2012 r.) wyraziła zgodę na zmianę wartości docelowej wskaźników produktu dla kanalizacji z 15 750 m do 15 761,46 m oraz dla wodociągu z 15 750 m do 15 786,6 m, tj. na wniosek Gminy zwarty w piśmie z dnia 25.01.2012 r., sporządzony na podstawie zestawienia z 23.12.2011 r. wykonanych sieci podpisanego przez uprawnionego geodetę, lecz w kolejnym piśmie z dnia 5 czerwca 2012 r. Wójt Gminy poinformował IZ o przekroczeniu ww. wskaźników względem ujętych we wniosku odpowiednio o 10,03% (kanalizacja – 17 335,40 m) i 8,83% (wodociąg – 17 140,50m). Długości te wynikały z kolejnego zestawienia - również z 23.12.2011 r. - podpisanego przez tego samego geodetę. Geodeta zeznał, że zestawienie na mniejsze ilości zawierało sieci główne bez przyłączy domowych, których długość uwzględnił w drugim zestawieniu z tego samego dnia zawierającym większe długości sieci, na wyraźne życzenie wykonawcy robót budowlanych. Z kolei właściciel firmy realizującej roboty budowlane w ww. zakresie zeznał, że zestawienia geodety z 23.12.2011 r. były sporządzone pod kątem wykazania prac wykonanych zgodnie z umową (zestawienie na mniejsze długości sieci) oraz zakresu wykonanych robót nieodpłatnie (różnica pomiędzy większą, a mniejszą długością sieci wykazana w zestawieniach z 23.12.2011 r.). Ponadto zeznał, że ww. zestawienia nie zostały sporządzone w celu wykazania kwalifikowalności wydatków, a wykazano w nich jedynie długości zgodne z umową oraz długości faktycznie wykonane ponad wynikające z umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 1762-1763]

Propozycja zmiany wskaźników produktu (w celu uwzględnienia we wskaźnikach również długości przyłączy) została zgłoszona przez Wójta Gminy po dniu finansowego zakończenia projektu, ustalonego w umowie o dofinansowanie na 3.06.2012 r. Uniemożliwiło to ubieganie się Gminy o akceptację ich zmiany (wzrostu) przez IZ na podstawie § 18 ust. 14 pkt 2 tej umowy(tj. w czasie w którym można było wprowadzać do umowy ewentualne zmiany na podstawie §18 ust. 1)¹³⁵. Należy zauważyć, że Gmina już 30.04.2012 r. była

¹³⁵ Zgodnie z § 18 ust. 1 umowy o dofinansowanie, beneficjent zgłaszał w formie pisemnej IZ RPO WSL zmiany dotyczące realizacji projektu nie później niż do 30 dni przed zakończeniem rzeczowym realizacji projektu.

w posiadaniu informacji o większej długości wykonanych sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co uwzględniono w protokole zdawczo-odbiorczym przekazującym nieodpłatnie sieć oraz oczyszczalnię ścieków do Zakładu Usług Komunalnych w Ślemieniu.

[Dowód: akta kontroli str. 993, 1686]

W trakcie kontroli NIK (29.05.2013 r.), geodeta dokonujący pomiarów i sporządzający zestawienia w dniu 23.12.2011 r., przedłożył kolejne *Zestawienie wykonanych sieci wodno-kanalizacyjnych w Gminie Ślemień na dzień 31.01.2012*¹³⁶, wg którego długości wybudowanych sieci wyniosły:

- kanalizacyjna – 17 591,39 m (o 1 829,93 m więcej w stosunku do długości docelowej określonej we wskaźnikach produktu (15 761,46 m) i o 255,99 m więcej od długości sieci (17 335,40 m) wykazanej przez Wójta w informacji przekazanej IZ 5.06.2012 r.)
- wodociągowa – 17 786,17 m (odpowiednio więcej o 2 024,71m (15 761,46) oraz o 645,67 m (17 140,50m)

Zdaniem NIK, długości wykonanych sieci wodno-kanalizacyjnych w ww. zestawieniu, należy uznać za wiarygodne, gdyż wykazane długości są spójne z operatem przekazanym do Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Żywcu.

[Dowód: akta kontroli str. 1729, 1763, 1771, 1775]

Do dnia 16.09.2013 r. nie zapewniono dostawy wody dla zakładanych we wniosku o dofinansowanie 176 odbiorców, z powodu niewystarczającego ciśnienia wody w sieci. Pomimo osiągnięcia wskaźników nie osiągnięto celu projektu (warunki bytowe mieszkańców nadal się nie poprawiły) zakładanego w Studium wykonalności str. 4-8, co zakwestionowała IZ po przeprowadzonej kontroli uznając w całości wydatki na budowę wodociągu jako niekwalifikowalne.

Jak wyjaśnił Wójt Gminy, było to spowodowane niewykonaniem ujęć wody do dnia odbioru robót budowlanych dotyczących sieci wodociągowej. Jednocześnie podał, że podejmowane są starania w celu przyłączenia posiadanej studni głębinowej w rejonie Schroniska Młodzieżowego w Ślemieniu oraz budowy ujęcia w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczypospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 i zapewnienia dostawy wody.

[Dowód: akta kontroli str. 1019-1021, 2491-2496]

III.4.3. Budowa stacji uzdatniania wody wraz z siecią wodociągową

Opis stanu
faktycznego

Wniosek o dofinansowanie projektu dotyczył wykonanych już robót budowlanych polegających na budowie jednej stacji uzdatniania wody oraz 2.689 mb wodociągu, bez wskazania jednoznacznie jego przebiegu, co zostało opisane powyżej w pkt 2.1.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wskaźniki produktu¹³⁷ zostały rozliczone w sprawozdaniu przekazanym Instytucji Pośredniczącej, tj. Wojewodzie Śląskiemu.

Ustalenia NIK wskazują, że rozliczony przebieg wodociągu był niezgodny z załączonymi do wniosku o płatność dokumentami potwierdzającymi wydatki w tym zakresie (co opisano szczegółowo w pkt. 2.1.3 oraz 3.3.), co uniemożliwia ocenę osiągnięcia wskaźnika produktu jakim było wybudowanie sieci wodociągowej 2.689 mb.

[Dowód: akta kontroli str. 2680, 2703-2707, 2718]

W uzasadnionych przypadkach IZ RPO WSL dopuszczał możliwość zgłoszenia przez Beneficjenta zmian w realizacji projektu w terminie krótszym niż 30 dni przed jego zakończeniem, jednak nie później niż do dnia finansowego zakończenia.

¹³⁶ Właściciel firmy wykonującej roboty budowlane w powyższym zakresie zeznał, że nie umie wyjaśnić okoliczności sporządzenia przez geodetę zestawienia wykonanych sieci wg stanu na 31.01.2012 r. Kierownik robót zeznał, że również nie wiedział o sporządzeniu ww. zestawienia.

Inspektor nadzoru inwestorskiego w zeznaniach złożonych 5.07.2013 r. stwierdził, że dowiedział się o istnieniu ww. zestawienia kilka dni temu od ww. kierownika robót.

¹³⁷ Liczba osób pracujących przy inwestycji – 45, wybudowanie sieci wodociągowej – 2.689 mb, wybudowanie stacji uzdatniania wody – 1 szt., liczba wizyt strony słowackiej na budowie – 5 wizyt.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia stopień realizacji Projektów.

III.5. Ocena prawidłowości działań beneficjenta wynikających z zaleceń Instytucji Zarządzającej oraz innych instytucji kontrolnych.

III.5.1. Rozwój infrastruktury turystycznej

Opis stanu faktycznego

W okresie realizacji Projektu IZ przeprowadziła od 19 do 21 kwietnia 2011 r. kontrolę na zakończenie realizacji Projektu.

Informacja pokontrolna przesłana przez IZ z dnia 2 grudnia 2011 r. została odesłana przez p.o. Wójta Gminy – Jerzego Knapka niepodpisana wraz z wyjaśnieniami i zastrzeżeniami do ustaleń w niej zawartych.

[Dowód: akta kontroli str. 3530-3563]

Po złożeniu przez Gminę dodatkowych wyjaśnień, w związku z odmową podpisania kolejnej Informacji pokontrolnej z dnia 11 maja 2012 r., IZ powiadomiła Gminę o podtrzymaniu ustaleń kontroli zawartych w powyższej informacji (pismem z dnia 19 czerwca 2012 r.).

W piśmie z dnia 10 lipca 2012 r. IZ wymieniła stwierdzone uchybienia mające skutek finansowy na łączną kwotę 1 011 224,76 zł.

Kolejnymi pismami (z dnia 10 grudnia 2012 r. P.433.1.2.2012.DN i RR.RRP.433.1.28.2012.DN) zawiadomiono Wójta Gminy o wszczęciu dwóch postępowań w sprawie *nieprawidłowości wykorzystania środków finansowych z płatności ze środków europejskich*.

W wyniku przeprowadzonych postępowań Marszałek Województwa Śląskiego wydał w dniu 5 marca 2013 r. dwie decyzje:

1) Nr 568/RR/2013, w której orzekł o zobowiązaniu Beneficjenta – Gminy Ślemień, realizującego projekt pn.: „Rozwój infrastruktury turystycznej w Gminie Ślemień” do zwrotu, w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji, części dofinansowania w kwocie 360 452,00 zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w związku ze stwierdzeniem przez IZ nieprawidłowości przy wykorzystaniu środków finansowych otrzymanych z dotacji rozwojowej w ramach realizowanego programu.

2) Nr 569/RR/2013, w której orzekł o zobowiązaniu do zwrotu kwoty 600 353,54 zł,

Wójt Gminy Ślemień złożył wnioski o ponowne rozpatrzenie obu spraw przez IZ.

Decyzją Nr 1003/RR/2013 z 30 kwietnia 2013 r. Marszałek Województwa Śląskiego utrzymał w mocy postanowienia decyzji Nr 569/RR/2013, a decyzją Nr 1372/RR/2013 wydaną 18 czerwca 2013 r. decyzję Nr 568/RR/2013¹³⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 442–605, 3591-3621]

Obie decyzje odwoławcze zostały w części zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach. Wartość przedmiotu zaskarżenia wyniosła 42 051,00 zł w przypadku decyzji obejmującej 600 353,54 zł oraz 282 312,00 zł w przypadku decyzji dotyczącej 360 452,00 zł zwrotu środków pochodzących z dofinansowania. W związku z zaskarżeniem przedmiotowych decyzji, na wniosek Wójta Gminy Zarząd Województwa Śląskiego postanowił wstrzymać ich wykonanie w całości.

[Dowód: akta kontroli str. 606–607, 3622-3634]

Urząd Kontroli Skarbowej w Katowicach przeprowadził w dniach 22 kwietnia do 2 czerwca 2010 r. kontrolę celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami publicznymi oraz środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej i wywiązywania się z warunków finansowania pomocy w ramach RPO WSL na lata 2007-2013. Przedmiotowa kontrola nie

¹³⁸ Pisma: Nr RR RPR.433.00004.2013.MM z dnia 12 kwietnia 2013 r. i Nr RR RPR.433.00004.2013 r. dnia 22 maja 2013 r.

wykazała nieprawidłowości w realizacji projektu pn.: *Rozwój infrastruktury turystycznej w Gminie Ślemień*.

[Dowód: akta kontroli str. 608–632]

III.5.2. Rozbudowa sieci sanitarno-wodociągowej

Opis stanu faktycznego

W zakresie realizacji projektu Urząd Marszałkowski (IZ) przeprowadził 2 kontrole:

- w dniach 9-10.08.2012 r., której przedmiotem była ocena prawidłowości przeprowadzonych postępowań w trybie przetargu nieograniczonego oraz negocjacji bez ogłoszenia (co opisano wcześniej w pkt. 2.1.2).
- w dniach 27.09-2.10.2012 r., której przedmiotem była ocena zgodności wykorzystania środków finansowych z zakresem określonym w umowie o dofinansowaniu. W dniu 23.07.2013 r. IZ przeprowadziła dodatkowe czynności kontrolne.

[Dowód: akta kontroli str. 2388-2401, 2441-2453, 3885-3889]

Do dnia zakończenia kontroli NIK w jednostce (16.09.2013 r.) trwały czynności wyjaśniające pomiędzy IZ a Urzędem, związane z ustaleniami kontroli przeprowadzonej w dniach 27.09 do 2.10.2012 r., zawartymi w informacji pokontrolnej z dnia 8.02.2013 r. (w wersji zmienionej i uzupełnionej).

[Dowód: akta kontroli str. 2402-2438, 2454-2473]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie działań Urzędu wynikających z zaleceń Instytucji Zarządzającej, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

III.5.2.1. Wójt Gminy informował w kolejnych pismach¹³⁹ kierowanych do IZ o nie ponoszeniu przez Gminę kosztów przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych pomimo, że z dokumentacji budowlanej i przetargowej przechowywanej w Urzędzie wynikało, że Gmina płaciła za domowe przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne, które nie mogły być uznane za kwalifikowalne w ramach projektu.

[Dowód: akta kontroli str. 2414-2415, 2418, 2429-2431, 2437-2440, 2454-2457]

W złożonych wyjaśnieniach Wójt Gminy podkreślił, że opierał się na oświadczeniach byłego Wójta, wykonawcy oraz inspektora nadzoru inwestorskiego, którzy jednoznacznie stwierdzali, że Gmina nie partycypowała w kosztach przyłączy.

[Dowód: akta kontroli str. 1778, 2509-2510, 2512]

III.5.2.2. Wójt Gminy (do dnia 16.09.2013 r.) nie dokonał korekty żadnego z wniosków o płatność, mimo zapisów w informacjach pokontrolnych sporządzonych przez IZ w dniu 10.10.2012 r. i 8.02.2013 r. o niekwalifikowalności niektórych wydatków oraz naliczeniu korekt w związku z naruszeniami ustawy Pzp.

¹³⁹ Przykładowo:

- w piśmie z dnia 9.11.2012 r. (nr RIBR.042.4.RPO.5.1.15.2012) na stronie 2 wiersze 3-4 od góry wpisano *Całość zakresu dotyczącego przyłączy była po stronie chcących się podłączyć mieszkańców*.

- w piśmie z dnia 18.12.2012 r. (RIBR.042.4.RPO.5.1.20.2012) na stronie 3 wiersze 2-6 wpisano m.in.: z posiadanych informacji wynika, że zarówno instytucja dofinansowująca jak i Gmina Ślemień nie partycypowały finansowo w kosztach przyłączy indywidualnych budynków do sieci kanalizacji sanitarnej, a ich koszty nie zostały przedstawione do refundacji w ramach złożonych wniosków o płatność.

- w piśmie z dnia 21.01.2013 r. (RIBR 042.4.RPO.5.1.3.2013) wpisano m.in.: Gmina Ślemień w żaden sposób nie partycypowała w kosztach wykonywania przyłączy wodociągowych kanalizacyjnych w zadaniu Rozbudowa sieci sanitarno-wodociągowej i oczyszczalni ścieków w Gminie Ślemień etap I zadanie 2. Ww. przyłącza realizowane były w ramach uzgodnień pomiędzy wykonawcą sieci a bezpośrednio zainteresowanymi mieszkańcami.

- w piśmie z dnia 25.02.2013 r. (RIBR.042.4.RPO.5.1.7.2013 – uwagi do informacji pokontrolnej) wpisano m.in.: Za jedyny koszt niekwalifikowalny można uznać odcinki za zaworem głównym do budynku, których koszty przedstawiono w kosztorysie załączonym do pisma RIBR.042.4.RPO.5.1.15.2012 z 9.11.2012 r. (...) *Beneficjent pismem z 25.01.2013 r. oraz załącznikami jednoznacznie wykazał, że w żaden sposób nie partycypował w jakikolwiek sposób finansowo w realizacji przyłączy kanalizacyjnych.*(...) Ponadto jednoznacznie zostało wykazane, że realizacja ww. przyłączy odbywała się pomiędzy wykonawcą robót a bezpośrednio zainteresowanymi mieszkańcami pismem z 18.12.2012 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że nie zwrócono refundacji ponieważ w dalszym ciągu składane są wyjaśnienia do trwających jeszcze czynności kontrolnych prowadzonych przez IZ.

[Dowód: akta kontroli str. 3854-3855, 3885-3889]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że dokumenty sporządzone przez inspektora nadzoru inwestorskiego oraz właściciela firmy wykonującej roboty budowlane, przekazywane do IZ w załączeniu do wyjaśnień Wójta Gminy, zawierały nieprawdziwe informacje w zakresie kwalifikowalności wydatków na przyłącza realizowane w projekcie budowy wodociągu i kanalizacji.

I tak:

- w opinii autorskiej z 20.09.2009 r. właściciel firmy wykonującej aktualizację projektu budowlanego w zakresie budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej stwierdził, że projekt obejmuje wyłącznie koszty sieci głównej, co było niezgodne ze stanem faktycznym potwierdzonym w przesłuchaniu w trakcie kontroli NIK, w którym ww. zeznał: *stwierdzenie projekt obejmuje wyłącznie koszty sieci głównej ww. opinii zostało sformułowane nieprawidłowo. Oczywiście było, że w projekcie znajduje się całość przyłączy, tj. zarówno odcinki od kolektora głównego do studzienki lub do granicy działki jak również odcinki przyłączy bezpośrednio do budynków.*

- odnosząc się do stwierdzeń zawartych w piśmie z dnia 17.01.2013 r. o nie ponoszeniu kosztów przyłączy przez Gminę właściciel firmy wykonującej roboty budowlane zeznał, że: *W piśmie z dnia 17.01.2013 r. podpisanym przeze mnie podałem, że wydatki na budowę sieci wodociągowej o długości 15 750 m i kanalizacyjnej o długości 15 750 były wydatkami kwalifikowalnymi oraz że przyłącza do tych sieci wykonywałem na swój koszt, tj. nie płacił za nie ani Gmina ani właściciel przyłączanej nieruchomości. Faktycznie nie wiem, jaka część wydatków była kwalifikowalna w rozumieniu przepisów o współfinansowaniu inwestycji ze środków unii europejskiej. Nie wiem dlaczego w ww. piśmie zawarłem błędne informacje o kwalifikowalności wydatków, prawdopodobnie wynikało to z przedstawienia odpowiednich informacji do Urzędu Marszałkowskiego.*

Z kolei przyłącza kanalizacyjne i wodociągowe były wykonywane zarówno w ramach realizacji umowy (zgodnie z dokumentacją budowlaną) jak również na mój koszt. Nieprawdziwe są zawarte w piśmie informacje, że koszty wszystkich przyłączy domowych tj. od studni fi 400 mm do włączenia instalacji wewnętrznej budynku, poniosło moje przedsiębiorstwo. Podałem takie informacje ponieważ w przeciwnym wypadku Gmina musiałaby zwracać część środków unijnych wydatkowanych na koszty przyłączy, które nie mogą być kosztami kwalifikowalnymi a więc refinansowanymi ze środków unijnych.

Gmina nie żądała nigdy zestawień uwzględniających w odrębnych pozycjach koszty przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych.

[Dowód: akta kontroli str. 1763, 1768, 1916, 2439-2440]

Również była Wójt Gminy w piśmie z dnia 18.01.2013 r, skierowanym do Wójta Gminy, a następnie przekazanym do IZ stwierdziła, że podłączenia do sieci kanalizacyjno-wodociągowej były wykonywane nieodpłatnie i gmina nie finansowała tych przyłączy. W wyjaśnieniach złożonych w trakcie kontroli NIK podała: *cały czas miałam na myśli przyłącze jako odcinek do studzienki kanalizacyjnej a nie odcinek od studzienki do budynku. Nie wiedziałam, że dokumentacja projektowa zawiera podłączenia domowych przyłączy kanalizacyjnych i sanitarnych.*

[Dowód: akta kontroli str. 1782, 2438]

III.5.3. Budowa stacji uzdatniania wody wraz z siecią wodociągową

Opis stanu
faktycznego

Śląski Urząd Wojewódzki jako Instytucja Pośrednicząca, przeprowadził w dniach 27.02-7.03.2008 r. kontrolę końcową realizacji projektu, a w dniu 31.05.2012 r. wizytę monitorującą. Kontrole te nie wykazały istotnych nieprawidłowości.

[Dowód: akta kontroli str. 2731, 2741 i 2744, 2747]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie realizacji Projektu rozbudowy kanalizacji i wodociągu, działania Gminy wynikające z zaleceń IZ.

IV. Uwagi i wnioski

Przyjęte w Urzędzie procedury kontroli nie zapewniły realizacji wszystkich celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, co potwierdzają stwierdzone w trakcie kontroli NIK nieprawidłowości, dotyczące m.in.:

- realizacji innego zakresu niż wynikający z wniosku i umowy o dofinansowanie w ramach projektu rozwój infrastruktury turystycznej, bez zgłoszenia zmian do IZ,
- naruszeń przepisów ustawy Pzp przy prowadzeniu postępowań w sprawie udzielenia zamówień publicznych,
- zlecenia i prowadzenia robót budowlanych bez wymaganych pozwoleń i uzgodnień,
- niedokonywania jakichkolwiek rozliczeń kosztowych w przypadku zamiany użytych materiałów na inne niż wymienione w przedmiarach i ofertach, przy wynagrodzeniu ryczałtowym przewidzianym w umowach na roboty budowlane (w ramach projektu rozwój infrastruktury turystycznej),
- zwiększenia zakresu robót (w ramach projektu rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej), na podstawie ustnych ustaleń pomiędzy wykonawcą robót, a byłą Wójt Gminy.

NIK stwierdziła również, że w Gminie w trakcie realizacji Projektów nierzetelnie sporządzano dokumentację, tj. w sposób uniemożliwiający właściwe rozliczenie wydatków jako kwalifikowalnych we wnioskach o płatność składanych do IZ, co zwiększyło ryzyko utraty środków unijnych.

Stwierdzone nieprawidłowości polegające na dowolności postępowania oraz braku lub nieskuteczności nadzoru, w tym lekceważenie w Urzędzie zasad sporządzania dokumentacji w zakresie m.in. rozliczenia skutków finansowych dokonanych zmian przy realizacji ww. umów na roboty budowlane, stanowią zdefiniowane przez NIK mechanizmy korupcjogenne¹⁴⁰.

Gmina stanowi jedno z ogniw władzy państwowej, której organy działają na podstawie i w ramach przepisów prawa. Pamiętać należy, że nakaz ten ma nie tylko formalny charakter, a jego przestrzeganie i stanowienie przez organy władzy publicznej najwyższych standardów rzetelności i staranności w realizacji przepisów warunkuje m.in. skuteczne przeciwdziałanie przez te organy przypadkom naruszeń prawa przez osoby prywatne i przedsiębiorców.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴¹, wnosi o:

1. **Ustalenie ostatecznej długości wykonanych sieci kanalizacyjnych i wodociągowych w ramach projektu rozbudowy sieci sanitarno-wodociągowej.**
2. **Skorygowanie wniosków o płatność w celu wyeliminowania z refundacji kosztów niekwalifikowalnych poniesionych w związku z realizacją projektu rozbudowy sieci sanitarno-wodociągowej.**
3. **Dokonanie weryfikacji dokumentacji załączonej do wniosku o płatność i skorygowanie w tym zakresie rozliczenia projektu *Budowy stacji uzdatniania wody wraz z siecią wodociągową.***
4. **Zwrot nienależnie otrzymanych środków unijnych wraz z odsetkami.**

¹⁴⁰ NIK definiuje mechanizmy korupcjogenne, jako takie nieprawidłowości w funkcjonowaniu instytucji publicznych, które powodują lub zwiększają ryzyko wystąpienia zachowań korupcyjnych, lub też utrudniają ich wykrycie. Ustalenie, że w działalności kontrolowanej instytucji występują mechanizmy korupcjogenne oznacza, że w instytucji tej istnieje ryzyko wystąpienia korupcji w przyszłości.

¹⁴¹ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

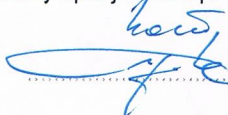
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionej wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 30 grudnia 2013 r.

Kontroler:
Mariusz Krynke
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis